

Óssa Major

(Aproximació a la *Poesia completa* d'Olga Xirinacs)

“... le temps s'en va, le temps s'en va, Madame”. I la dona, que abans fou noia i molt abans nena, mira per la finestra abocada al mar i escriu. Escriu des de la saviesa del seu bagatge vital (“*Em vaig fer gran llegint poetes: de llegir-los, creixia;/ cames i braços s'allargaven com l'heura a la paret de pedra.*”), des de la salabor que aspira i li parla d'un temps antic, batec constant dels seus versos (“*Fregàvem la cara a la paret ardent d'enyorança romana*”), des de l'enyor reivindicatiu per tantes “memòries apagades” i des de l'esperança retrobada més enllà de la postguerra (“*a poc a poc, hi va tornar a haver estels/ per als nostres ulls d'infant*”), des de l'evidència aclaparadora del pas del temps (*ifeia fred, amor,/ al corredor dels anys!*).

La poesia d'Olga Xirinacs és una amalgama de tons, d'olors, de colors, de música, de referències pictòriques que conflueixen per evocar l'alè més vitalista del caràcter mediterrani. Tots els elements de la terra hi són presents, tots els moments de l'any descrits, totes les sensacions del cos intuïdes. I, darrera cada paraula, l'evidència d'una experiència viscuda intensament i l'afany per deixar-ne l'empremta eterna (“*cada nit,/ princesa nua, t'escriuré a la pell/ les paraules que tu m'has ensenyat.*”). I la ciutat –“princesa nua”- es troba a l'inici de cada vers, de cada imatge, present per justificar-ne la seva dependència (“*Depenc de cos i pedra / i les arrels se'm nuen al cervell*”) i el seu retorn cíclic i necessari (“*Tots els camins que has fet tornen a tu / per terra i mar en una tarda estesa.*”). I, tanmateix, més enllà del mar, més enllà del poble que l'ha acollida i dels indrets europeus descoberts, la seva poesia es desborda i envaeix tots els racons de l'ànima, convertint en art tota cosa anomenada.

“... le temps s'en va, le temps s'en va, Madame”. I entre versos reviscolem l'amor prematur pels llibres (“*Teníem un paradís que trèiem dels llibres antics, / i era verd clar i verd fosc/[..] / Després tot quedava tancat als llibres,/ que guardaven la llum definitiva.*”), els senyals inequívocs que defineixen la ciutat i la manera amatent com se li adreça (“*Et sento viva i tesa*”, “*Et sento encara esclava*”, “*T'endevino les hores que plores*” o “*L'estiu se t'endureix / a les façanes sense dents*”), la quotidianitat que flueix per la seva poesia i que, impregnada d'un enyor tan real com proper (“*Trista, trista, la tarda de diumenge*”), ens retorna la dona que ens creuem mentre

passeja i assaboreix àvidament la ciutat (*“em sento ingràvida / si baixo sense pressa els carrerons/ i escolto les converses diluïdes/ entre el fum de l’ofrena / dels pans de cada dia.”*)

“... le temps s’en va, le temps s’en va, Madame” . I dona i literatura es fusionen en un mateix cos.

La dona feta sentiment, dotada d’una sensibilitat extrema, que practica un *voayerisme* punyent més enllà de la transcendència que trasllueix l’aparença. La dona incòmoda, obsedida a reivindicar la seva situació marginal. La dona que eternament mira el mar (*“Tinc finestres a mar/ són els meus ulls”*) i pren consciència de la mida de la pròpia vida (*No sóc res més / que el besllum / del foc endins: / terra i sang / fonen l’hora / de l’única / veritat.”*)

“El temps se’n va, el temps se’n va, senyora, / no és el temps, som nosaltres que marxem...”

Ho va escriure Ronsard i l’Olga Xirinacs n’aprofita el vers com a antídot d’un mal averany.

Potser no calia: desafiant el temps, el deix de la seva poesia promet llargues reminiscències (*“Voliem que els déus ens ungissin de llums immortals.”*), més enllà del propi desig.

MARTA MATAS i FINA COSTA

Publicat al diari *El Punt* el 16 de novembre de 2009

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/-/-/103970.html>